

Den 26. januar 2004 afgav jeg en endelig rapport vedrørende min inspektion den 21. august 2002 af Arresthuset i Randers. I rapporten anmodede jeg om oplysninger mv. om nærmere angivne forhold.

Jeg modtog i den anledning en udtalelse af 12. maj 2004 fra Direktoratet for Kriminalforsorgen med bilag, herunder en udtalelse af 24. februar 2004 fra arrestinspektøren og en udateret udtalelse med bilag fra Arresthuset i Randers. Jeg modtog også en udtalelse af 12. august 2004 fra direktoratet vedlagt arresthusets udtalelse af 11. juli 2004. Direktoratet gengiver og kommenterer i direktoratets udtalelser det som arresthuset har anført.

Jeg skal herefter meddele følgende:

Ad punkt 2. Bygningsmæssige forhold mv.

Jeg bad arresthuset oplyse hvorvidt det udvendige renoveringsarbejde var afsluttet. Såfremt dette ikke var tilfældet, bad jeg arresthuset og direktoratet oplyse hvornår renoveringen forventes afsluttet.

Jeg bad desuden arresthuset oplyse om status på de øvrige projekter på arresthusets liste ("Oversigt over byggeprojektet m.m.").

Arresthuset har oplyst at den udvendige renovering til 1 mio. kroner ikke er udført, og at arresthuset primo 2004 har erindret direktoratets ressourcestyringskontor om projektet.

Direktoratet har oplyst at der i forbindelse med den i flerårsaftalen for kriminalforsorgen 2004-2007 indeholdte udvidelse af kapaciteten vil ske en udvidelse af kapaciteten i Arresthuset i Randers med to pladser i 2004. Renoveringen af arresthusets facade vil blive udført i forbindelse hermed.

Jeg har noteret mig det oplyste. Jeg beder fortsat om orientering om udførelsen af renoveringen.

For så vidt angår status på de øvrige projekter på arresthusets liste ("Oversigt over byggeprojektet m.m.") har arresthuset henvist til at det fremgår af direktoratets skrivelse af 16. april 2002, at der i 2002 skulle udvises tilbageholdenhed på vedligeholdelsesområdet. Arresthuset fik ved telefonisk henvendelse til Ressourcestyringskontoret den 4. september 2002 oplyst, at der ingen midler var til rådighed resten af 2002, og at der heller ikke forventedes vedligeholdelsesmidler stillet til rådighed for 2003.

Arresthuset har oplyst at arresthuset i den udstrækning det har været muligt har vedligeholdt de sikkerhedsmæssige funktioner samt udført lidt malerarbejde. Den løbende vedligeholdelse i småtingsafdelingen er foregået kontinuerligt. Denne vedligeholdelse er betalt over arresthusets almindelige driftsbevilling. Desuden har arresthuset oplyst at der er sket en yderligere nedslidning af bygninger og inventar da arresthuset har været under hårdt belægningspres de sidste par år.

Det fremgår at direktoratets ressourcestyringskontor har bedt arresthuset undersøge muligheden for at øge kapaciteten i arresthuset med to pladser. Arresthuset har taget initiativ til at der etableres en celle i den ene ende af opholdsstuen og en celle i skolestuen. Den resterende del af opholdsstuen deles herefter i to. Et rum anvendes som skolestue, og et lille køkken bevares til de indsattes mulighed for selv at tilberede måltider. Arresthuset har oplyst at der skal findes alternativer til biblioteket.

Endelig oplyser arresthuset at arresthuset i forbindelse med kapacitetsudvidelsen er stillet i udsigt at der tilføres 75.000 - 100.000 kroner til indkøb af inventar, 60.000 kr. til nyt cellekald samt et beløb til styremodul til tv-overvågningen.

Direktoratet har henholdt sig det som arresthuset har oplyst. Direktoratet har endvidere bemærket at akutte vedligeholdelsesarbejder af de sikkerhedsmæssige installationer – uagtet den økonomiske situation – er blevet udført løbende. For så vidt angår arresthusets bibliotek er der peget på, at dette kan placeres i underetagen i et udstillingslokale. De midler som arresthuset er stillet i udsigt, skal gå til foranstaltninger som er vurderet nødvendige i forbindelse med udvidelsen af kapaciteten. Størrelsen af de tilførte midler vil dog afhænge af økonomien i det samlede projekt.

Arresthuset har endelig over for direktoratet supplerende telefonisk oplyst at renoveringen af arresthusets bryggers samt renovering og maling af vinduer på 2. sal er udført. Det fremgår desuden at udskiftningen af fejelister på cellerne (med en plastikfuge) foregår løbende.

Jeg har noteret mig det oplyste. Jeg går samtidig ud fra at biblioteket nu er blevet placeret i et udstillingslokale i underetagen eller et andet relevant sted.

Ad punkt 2.2. Cellerne

Jeg havde i min endelige rapport vedrørende inspektionen enkelte bemærkninger vedrørende cellerne som jeg gik ud fra var eller ville blive ordnet (efter behov).

Arresthuset har i udtalelsen oplyst at normal vedligeholdelse (fx defekte låger og revnede lampekupler) udføres kontinuerligt.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Ad punkt 2.3.1. Toiletter og baderum

I den endelige rapport vedrørende inspektionen udtalte jeg at det var beklageligt at rensvæskeordningen først var blevet (gen)etableret umiddelbart inden inspektionen, og at jeg gik ud fra at arresthuset (nu) fortsat iagttager ordningen.

Arresthuset har oplyst at rensvæskeordningen har været saboteret utallige gange, således var vejledningerne igen flået ned af væggen og flaskerne med rensvæsken fjernet på tidspunktet for arresthusets udarbejdelse af udtalelsen. Det er arresthusets opfattelse at rensvæsken ikke anvendes til det formål den er beregnet til, idet der stort set aldrig er indsatte misbrugere i arresthuset der anvender injektioner til deres misbrug. Således oplyser arresthuset at det er år siden der sidst er fundet kanyler og sprøjter. Arresthuset har oplyst at arresthuset overvejer om der kan findes en anden anonym metode til opfyldelse af kravet om at der stilles rensvæske til rådighed for injektionerende indsatte.

Direktoratet er ikke fremkommet med bemærkninger til det som arresthuset har oplyst.

Jeg har noteret mig at arresthuset overvejer en alternativ løsning vedrørende rensvæskeordningen. Jeg går ud fra at arresthuset indtil der er fundet et alternativ fortsat iagttager ordningen (den traditionelle).

Ad punkt 2.3.3. Bibliotek og skolestue

Jeg bad arresthuset om at oplyse om der er et bogkatalog i biblioteket. Hvis det ikke var tilfældet, henstillede jeg til arresthuset at rekvirere et bogkatalog hvis det er muligt. Hvis bogkataloger eller lignende (alene) findes på bibliotekets hjemmeside, henstillede jeg til arresthuset at udprinte et katalog. Jeg oplyste i den forbindelse at direktoratet i sagen vedrørende min inspektion af Statsfængslet ved Nr. Snede har oplyst at det i sådanne tilfælde vil være tilstrækkeligt at der med jævne mellemrum udprintes et bogkatalog til brug på institutionens bibliotek.

Arresthuset har oplyst at da arresthuset i forbindelse med kapacitetsudvidelse skal overveje alternativ til det nuværende bibliotek, vil mine anbefalinger om bogkatalog blive medtaget. Det fremgår endvidere af arresthusets udtalelse at biblioteket har oplyst at der ikke længere findes trykte kataloger over bogtitler/forfattere, men at disse alene kan findes ved elektronisk søgning på de enkelte biblioteker.

Direktoratet har henholdt sig til arresthusets udtalelse.

Jeg har senest i min endelige rapport af 27. april 2004 vedrørende min inspektion af Arrestafdelingen i Statsfængslet i Horsens henstillet at arrestafdelingen overvejer en løsning svarende den løsning der er valgt i Arresthuset i Holbæk. I sagen vedrørende min inspektion af Arresthuset i Holbæk har den bibliotekar der betjener arresthuset, i lighed med hvad Arresthuset i Randers har fået oplyst, orienteret om at der ikke (længere) findes ét bogkatalog, men at der til stadighed udkommer nye kataloger opdelt i genrer. Bibliotekaren har anbefalet at arresthusets bibliotek får en fortegnelse over de bøger som Holbæk Bibliotek udlåner i genrerne kriminalromaner, rejsebeskrivelser, biografier, gamle danske skønlitterære forfattere og tegneserier, og at kataloger over nyudgivelser inden for alle genrer bliver stillet til rådighed på biblioteket. Denne ordning blev, efter at have været forelagt de indsattes talsmand, umiddelbart iværksat i arresthuset. Direktoratet havde ingen bemærkninger til denne ordning.

Jeg henstiller til arresthuset at overveje en tilsvarende løsning for Arresthuset i Randers, og jeg beder om underretning om hvad der sker i anledning af min henstilling.

Jeg bemærker at jeg er bekendt med at den generelle biblioteksaftale mellem direktoratet og Kommunernes Landsforening er under revision.

Ad punkt 2.3.4. Gårdtursarealer

Som det fremgår af min endelige rapport vedrørende inspektionen, anbefalede jeg under inspektionen at de indsatte så vidt muligt, hvis de ønsker det, skal have adgang

til bolde. Ledelsen oplyste at såfremt de indsatte anmodede herom, ville der igen blive indkøbt bolde til boldspil. Dette tog jeg under inspektionen til efterretning.

Arresthuset har i udtalelsen oplyst at arresthuset efter aftale med arresthusets talsmand igen vil indkøbe softbolde til brug under gårdtur.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Ad punkt 2.3.6. Besøgsrum

Jeg bemærkede at besøgslokalet efter min opfattelse kunne trænge til at blive frisket op, herunder at det ret medtagne møblement bliver skiftet ud, så rummet får en mere venlig fremtræden. Jeg henviste til bestemmelsen i besøgsbekendtgørelsens § 3, stk. 1, hvorefter besøgslokaler så vidt muligt skal være indrettet på en sådan måde ”at der skabes en naturlig og venlig besøgsatmosfære”.

Under tidligere inspektioner har jeg bemærket at kondomer, lagner mv. ikke bør ligge frit fremme på en hylde, men i stedet anbringes (diskret) i et skab, således at kunde der skal bruge det, konfronteres med det. I anledning af mine bemærkninger under inspektionen om dette, oplyste arresthusets ledelse under inspektionen at muligheden for at sætte skabe op ville blive undersøgt.

Jeg bad i min endelige rapport arresthuset oplyse hvad overvejelserne vedrørende skabe (med låger) til bl.a. kondomer og lagner havde ført til. Og jeg gik ud fra at arresthuset vil tage mine bemærkninger vedrørende besøgsrummet i betragtning ved kommende istandsættelser af rummet.

Arresthuset har i udtalelsen oplyst at en del af møblementet i besøgsrummene udskiftes, og at der som anbefalet vil blive opsat skabe med låger. Der vil også blive indkøbt et sortiment af legetøj til de besøgendes børn.

Direktoratet har henholdt sig til arresthusets udtalelse.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Ad punkt 3.2. Fritid

Såfremt dette ikke allerede var sket, gik jeg ud fra at arresthuset ved næste revision af husordenen ændrede formuleringen vedrørende muligheden for billard (således at husordenen afspejler de faktiske muligheder).

Arresthuset har oplyst at husordenens oplysninger om mulighederne for billard bringes i overensstemmelse med de faktiske forhold.

Jeg har noteret mig det oplyste. For en god ordens skyld beder jeg arresthuset om at sende mig en kopi af den reviderede husorden.

Vedrørende de indsattes madlavningstider (der er tildelt efter cellenummer og ikke kan byttes med andre indsatte) bemærkede jeg i den endelige rapport at jeg gik ud fra at arresthuset – hvis de indsatte på celle 11 og 115 (der har køkkentid henholdsvis lørdag kl. 10.30 og søndag kl. 10.30) efter længere tids ophold i arresthuset måtte anmode herom, og de pågældende ikke har en fællesskabsmakker der har køkkentid på et mere fordelagtigt tidspunkt – vil overveje at bytte om på nogle tider således at de pågældende også får mulighed for at lave aftensmad. Jeg bemærkede at jeg er opmærksom på at køkkenordningen skal være nem at administrere for arresthuset da det er et tilbud til de indsatte som de indsatte sætter stor pris på.

Arresthuset har oplyst at mine bemærkninger om rokering af tider og personer af hensyn til optimal og rimelig udnyttelse af køkkentider, er taget til efterretning.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Det fremgår af den endelige rapport vedrørende inspektionen at gårdtursarealet tidligere har været benyttet til at grille, men at arresthuset af direktoratet har fået påbud om at der fysisk skal være personale til stede i gården, og at det ikke er nok at gården er videoovervåget. Derfor er denne aktivitet indstillet.

Jeg anførte i min endelige rapport at jeg gik ud fra at arresthuset løbende (i grill-sæsonen) overvejer om de indsatte skal tilbydes at grille i gården – såfremt der er personaleressourcer hertil.

Arresthuset har i den anledning anført følgende:

”Ved finanslovforhandlingerne for 2003 var bemanningen i arresthuset på tale. Denne del blev dog fravalgt inden vedtagelse af finansloven.

DfK. har besluttet at gårdturene bliver visuelt overvåget ved tilstedeværelse af personale. Det tidspunkt på dagen, hvor der er personale til rådighed for dette er om morgenen/formiddagen. Såfremt der tilføres arresthuset flere personaleressourcer, vil disse kunne anvendes til bl.a. gårdture på andre tidspunkter.”

Direktoratet er ikke fremkommet med bemærkninger til det som arresthuset har oplyst.

Jeg har noteret mig det oplyste som jeg må forstå således at arresthuset ikke mener at have personaleressourcer til at de indsatte (i grill-sæsonen) kan tilbydes at grille i gården (eller andre fælles aktiviteter) hvorfor noget sådant ikke overvejes.

Jeg henviser vedrørende dette spørgsmål til § 12 i bekendtgørelse nr. 573 af 5. juli 2002, om indsattes adgang til fællesskab mv. med andre indsatte i kriminalforsorgens institutioner (fællesskabsbekendtgørelsen) hvoraf det fremgår at arresthuset i det omfang det under hensyn til forholdene i den enkelte institution er muligt, skal tilrettelægge fritidstilbud hvor flere indsatte har mulighed for at deltage i fællesskab. Det fremgår af punkt 11 i fællesskabsvejledningen (vejledning nr. 71 af 5. juli 2002) at der i sommerhalvåret i det omfang gårdtursarealerne giver mulighed herfor, bør

være mulighed for – uden for gårdturstiden – at anvende disse til boldspil, fællesarrangementer med spisning osv.

Ud over disse henvisninger foretager jeg mig dog ikke mere vedrørende dette spørgsmål.

Jeg bad arresthuset oplyse hvor mange PlayStation's arresthuset råder over, herunder om der er tale om model 1 eller 2, og hvorledes de indsatte får kendskab til dette fritidstilbud (ud over at skulle gennemse listen over genstande der kan og ikke kan udleveres i arresthuset). Jeg gik ud fra at arresthuset ved næste revision af husordenen tydeligere ville gøre opmærksom på dette tilbud.

Arresthuset har oplyst, at man for tiden råder over 3 PlayStation 1. Disse lånes normalt ud til isolerede indsatte. Arresthuset overvejer indkøb af et antal PlayStation 2 med henblik på en udlejningsordning til de indsatte. Spørgsmålet vil blive taget op igen når arresthusets bevilling for 2004 er kendt. Arrestforvareren har telefonisk overfor direktoratet oplyst at en eventuel udlejningsordning vil blive forelagt for direktoratet, inden den iværksættes.

Arresthuset har desuden oplyst, at husordenen vil blive bragt i overensstemmelse med de faktiske forhold.

Direktoratet har henholdt sig hertil.

Jeg har noteret mig det oplyste. Jeg beder arresthuset om at oplyse hvorledes overvejelserne vedrørende indkøb af PlayStation 2 med henblik på en udlejningsordning forløber.

Ad punkt 3.3. Fællesskab

Fra min seneste inspektion af Arresthuset i Vordingborg er jeg bekendt med at det er overladt til de enkelte arresthuse om cellefællesskab skal foregå for åben eller låst dør.

Jeg bad på den baggrund arresthuset om at oplyse hvorvidt de indsatte der har fællesskab, normalt er låst inde på cellerne.

Arresthuset har oplyst, at fællesskabet foregår som cellefællesskab, fællesskab i arbejdssituationen, fællesskab til kondi og fællesskab på gårdtur. Alle fællesskaber foregår som hovedregel bag låste døre.

Direktoratet har henholdt sig hertil.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Jeg bad om underretning når direktoratet har godkendt Arresthusets i Randers' retningslinjer for fællesskab og om kopi af arresthusets endelige retningslinjer.

Direktoratet har oplyst at godkendelsen af retningslinjerne blandt andet afventer en afklaring af anvendelsen af opholdsstuen (jf. nedenfor).

Jeg beder fortsat om underretning om og en kopi af arresthusets (endelige) retningslinjer for fællesskab når direktoratet har godkendt disse.

Under henvisning til det af direktoratet anførte (i udsendelsesskrivelse af 16. juli 2002 vedrørende fællesskab i arresthusene som er citeret i min endelige rapport vedrørende inspektionen) om de bygningsmæssige muligheder, det forhold at arresthuset råder over et opholdsrum og talsmandens ønske om udvidet fællesskab, henstillede jeg til arresthuset (igen) at overveje en udvidelse af fællesskabsmulighederne, herun-

der en anvendelse af opholdsrummet som fællesskabsrum for mindre end ni indsatte ad gangen. Jeg bad om underretning om resultatet af arresthusets overvejelser.

Arresthuset har i udtalelsen anført følgende vedrørende fællesskab:

”Ønske om fællesskab med en bestemt medindsat fremsættes på anmodningseddél – ønsket om fællesskab behandles på arresthusets orienteringsmøde den næstfølgende hverdags formiddag. Fællesskab etableres så vidt muligt efter de indsattes ønsker, men det er dog det tjenestegørende personales vurdering af mulighederne for etablering af fællesskab, der er afgørende. I et vist omfang vil der være mulighed for indsatte på 1. sal at spille billard efter nærmere aftale med personalet.

På baggrund af kapacitetsudvidelsen forsvinder muligheden for udvidet fællesskab, idet opholdsstuen inddrages til andre formål.”

Direktoratet har oplyst at det er korrekt at en del af opholdsstuen inddrages i forbindelse med kapacitetsudvidelsen. Direktoratet oplyser herefter at det er hensigten at der opsættes en skillevæg i den nuværende opholdsstue således at der kan etableres en celle. Skillevæggen placeres på en sådan måde at den tilbageværende opholdsstue og køkkenet kan blive så rummelig som mulig.

Det er således ikke hensigten at opholdsstuen nedlægges. Direktoratet har derfor bedt arresthuset om at overveje en udvidelse af fællesskabsmulighederne på baggrund af henstillingen i min endelige rapport vedrørende inspektionen.

Jeg tager det oplyste til efterretning og beder fortsat om underretning om resultatet af arresthusets overvejelser.

Jeg henstillede til at arresthuset ved næste revision af husordenen at præcisere hvilke indsatte der har adgang til gårdtur hvornår.

Jeg bad desuden arresthuset overveje at tilbyde yderligere mulighed for gårdtur om sommeren – eller i øvrigt når vejret er godt. Jeg bad om underretning om resultatet af arresthusets overvejelser.

Arresthuset har i udtalelsen henvist til husordenens punkt G (der er gengivet i min endelige rapport). Arresthuset har desuden oplyst at der for indsatte der er isoleret efter rettens bestemmelse, for indsatte der er udelukket fra fællesskab, for indsatte der ikke ønsker fælles gårdtur og for indsatte anbragt i strafcelle, afvikles gårdtur dagligt når de personalemæssige ressourcer er til stede. Endelig har arresthuset oplyst at gårdturstiden udvides i sommerhalvåret, i den udstrækning der er personale til rådighed.

Det fremgår af direktoratets udtalelse at arresthuset over for direktoratet telefonisk den 6. maj 2004 har oplyst at der i husordenen vil blive tilføjet oplysning om hvornår gårdtur påbegyndes for indsatte der har celler i henholdsvis stueetagen og på 1. sal.

Direktoratet har henholdt sig hertil. Direktoratet har også henholdt sig til arresthusets oplysning om at gårdturstiden udvides i sommerhalvåret, i den udstrækning der er personale til rådighed.

Det var ikke tanken med min henstilling at de indsatte der ikke har adgang til fællesskab, i husordenen skulle kunne se på hvilket klokkeslæt de vil kunne komme på gårdtur. Derimod at det i husordenen præciseredes at de "øvrige indsatte" kan komme på gårdtur når de personalemæssige ressourcer er til stede – således som det fremgår af vejledningen til personalet (som gengivet i min endelige rapport), og som det fremgår af arresthusets udtalelse, og herunder hvilke indsatte der sigtes til med "øvrige indsatte". Det var endvidere tanken at det i husordenen blev præciseret at indsatte beskæftiget på værkstedet normalt afvikler gårdtur kl. 13.15 – således som det fremgår af vejledningen til personalet (som gengivet i min endelige rapport). Jeg beder (på ny) arresthuset overveje at præcisere husordenen i overensstemmelse hermed. Jeg beder om underretning om resultatet af arresthusets overvejelser. Jeg har i

Øvrigt noteret mig at der i husordenen vil blive tilføjet oplysning om hvornår gårdtur påbegyndes for indsatte der har celler i henholdsvis stueetagen og på 1. sal.

Jeg har noteret mig det oplyste om at gårdturstiden i sommerhalvåret udvides i den udstrækning der er personale til rådighed.

Ad punkt 3.4. Undervisning

Jeg bad direktoratet oplyse hvorledes antallet af undervisningstimer udregnes for de enkelte arresthuse, herunder hvilke faktorer der indgår i beregningsgrundlaget.

Direktoratet har oplyst at direktoratet som udgangspunkt udmelder 1 time pr. indsat pr. måned (nøgletal). Kapaciteten i Arresthuset i Randers er 33 svarende til 33 undervisningstimer pr. måned. Der udmeldes 338 timer på årsbasis, hvilket svarer til 7 - 8 timers undervisning i 45 uger. Hvis arresthuset kommer med en konkret ansøgning om ekstra timer, kan direktoratet forhøje det årlige timetal.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Jeg bad arresthuset oplyse hvorledes de i husordenen angivne ca. 4 timer om ugen er fremkommet, herunder hvad de resterende 1,5 ugentlige timer anvendes til (de 338 timer fordelt på 52 uger svarer til 6,5 timer pr. uge).

Arresthusets lærer har bl.a. anført følgende:

”Tildelte undervisningstimer er 338 timer/år.

En lektion er 45 minutter + 45 minutter til forberedelse, sammenlagt 90 minutter.

Antal lektioner pr. år : (338 timer x 60 minutter) : 90 minutter = 225,33 lektioner.

Pr. måned: 225,33 lektioner : 12 måneder = 18,77 lek/md.

Pr. uge: 224,33 lektioner : 52 uger = 4,33 lek/uge.

For at jeg kan få et for mig tilfredsstillende undervisningsforløb, arbejder jeg 8 lektioner pr. uge, svarende til 12 timer inkl. forberedelse i 45 uger. Dette giver : $12 \text{ timer} \times 45 \text{ uger} = 540 \text{ timer/år}$.

Dvs. jeg giver $540 \text{ timer} - 338 = 202 \text{ timer}$ i humanistisk øje-med/indstilling – velvidende, at det at arbejde med mennesker ikke er højt estimeret.”

Direktoratet har oplyst at ferie og skæve helligdage betyder at der normalt undervises i ca. 45 uger på årsbasis. Dette giver et ugentligt undervisningstimetal på 7 - 8 timer (med de udmeldte 338 årlige timer). Det fremgår at direktoratet telefonisk har drøftet tallet med arresthuset, og at timetallet i husordenen rettes til 7 - 8 timer pr. uge.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Jeg anførte i min endelige rapport vedrørende inspektionen at jeg fra min seneste inspektion af Arresthuset i Næstved (den 24. september 2002), er bekendt med at direktoratet i januar/februar 2002 iværksatte en evaluering af undervisningen i samtlige arresthuse. De væsentligste punkter i evalueringen var undersøgelse af undervisningstilbud, undervisningslokale(r), undervisningsmaterialer, forholdet mellem arbejde og undervisning, aflønning af indsatte der deltager i undervisning, og indkøb af undervisningsmaterialer.

Jeg bad om at blive underrettet om resultatet af denne evaluering for så vidt angår Arresthuset i Randers.

Direktoratet har vedrørende undervisningen i Arresthuset i Randers oplyst at der undervises i dansk/regning/matematik og hvis det ønskes i sprog. Undervisningen foregår i et mindre lokale der udelukkende anvendes til undervisning. Der er et stort udvalg af undervisningsmaterialer og 2 pc'er. Der er således ikke problemer med indkøb af undervisningsmaterialer.

Jeg har noteret mig det oplyste. Jeg går i øvrigt ud fra at pc'er og undervisningsmaterialer overføres til det nye undervisningslokale.

Jeg bad arresthuset om at oplyse hvilke undervisningsmuligheder isolerede indsatte og udlændinge har i arresthuset.

Arresthuset har oplyst at isolerede indsatte og udlændinge – som alle andre i arresthuset – har mulighed for undervisning der er tilpasset det enkelte individ og planlagt under hensyntagen til hvilke mål og emne der skal undervises i.

Direktoratet har henholdt sig til arresthusets udtalelse.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Ad punkt 4. Lægebetjening

I den endelige rapport vedrørende inspektionen er bl.a. anført følgende vedrørende lægebetjeningen:

”Det fremgår af arresthusets vejledning til personalet at en funktionær er behjælpelig ved lægefremstilling og normalt er til stede under konsultationen. Denne funktionær skal sørge for rengøring af lægeværelset og foretage optælling af medicin før lægen begynder sin konsultation. Efter konsultationen sørger samme funktionær for at faxe medicinbestillinger til apoteket og sørger endvidere for at værkmeesteren underrettes om eventuelle sygemeldinger og ophør af samme. Den pågældende funktionær skal ligeledes sørge for bestilling af transport til behandlinger uden for arresthuset.

Idet jeg går ud fra at det er muligt for en indsat at få en fortrolig samtale med lægen under fire øjne, går jeg også ud fra at der ved ”normalt” skal forstås at der er en funktionær til stede under konsultationen når dette (af den ene eller den anden grund) er nødvendigt. Jeg bemærker at der kan være en saglig begrundelse for at lægen (eller den indsatte) ønsker tilstedeværelse af en anden person under konsultationen, men at denne af-

hænger af de konkrete omstændigheder og derfor dårligt egner sig til at blive vurderet generelt.

Arresthuset oplyste under inspektionen at personalet er inddelt i 15 teams, og jeg går derfor ud fra at den funktionær der er lægen behjælpelig før, under og efter konsultationen, er tilknyttet det team der (bl.a.) varetager de indsattes sundhed mv., og derfor ad denne vej får et indgående kendskab til sundhed og lægebetjening og på sin vis optræder som en slags sundhedspersonale.

*For god ordens skyld beder jeg arresthuset oplyse mig nærmere om lægebetjeningen og funktionærernes deltagelse heri.
Jeg beder om oplysning om hvorledes der forholdes med restmedicin.”*

Arresthuset har herom anført følgende:

”På baggrund af cirkulære om medicinudlevering m.v. til de indsatte i fængsler og arresthuse har arresthuset udarbejdet en foreløbig instruks om udlevering af medicin. Kopi vedlægges.

Arresthuset har anmodet om at hele personalet kommer på kursus i medicinadministrationen.

Den person der bistår ved lægekonsultationen iagttager de diskretionshensyn der er nødvendige under konsultationen.

Der er lægekonsultation en gang ugentlig, hvor lægen ordinerer den behandling/medicin der skal anvendes. Receptpligtig og anden medicin bestilles pr. fax ved Sønderbro apotek i Randers og leveres med bud.

Det er det vagthavende personale der docerer og udleverer medicinen jfr. instruksen.

Restmedicin destrueres i samarbejde med medarbejder fra apoteket.”

Direktoratet har anført følgende:

”Inspektionsrapporten indeholder efter direktoratets opfattelse en dækkende beskrivelse af, hvorledes samarbejdet med arresthuslægen foregår. Der er lægekonsultation en gang om ugen. Receptpligtig og anden medicin bestilles pr. telefax fra apoteket og leveres af apotekets bud. Det vagthavende personale doserer og udleverer medicin i overensstemmelse med direktoratets cirkulære om udlevering af medicin til indsatte.

For så [vidt; min tilføjelse] angår spørgsmålet om fængselsfunktionærernes deltagelse i den lægelige betjening, har arresthuset anført, at den person, der bistår ved lægekonsultationen iagttager de diskretionshensyn, der er nødvendige under konsultationen.

Arrestforvareren har supplerende telefonisk oplyst, at lægen assisteres af en kvindelig fængselsfunktionær med en sundhedsfaglig uddannelse (sygehjælper). Forud for lægekonsultationerne afhenter hun de indsatte, som skal til læge, og assisterer under konsultationen lægen med at finde journaler frem, foretager målinger og vejninger af de indsatte, gør notat om ordinationer af medicin og lignende. Når konsultationen er slut, følger hun den indsatte tilbage til cellen. Herefter sørger hun for at rekvirere medicin, bestille tid hos speciallæge mv. Udgangspunktet er, at hun er til stede under konsultationen, medmindre den indsatte ønsker at tale med lægen under fire øjne. Hun fungerer i ugens løb i praksis som arresthusets sygeplejerske.

Direktoratet har ingen bemærkninger til, at den fængselsfunktionær, der fungerer som lægens medhjælp, normalt er til stede ved konsultationerne. Direktoratet har dog telefonisk aftalt med arresthuset, at nyindsatte i forbindelse med den orientering, der gives om lægebetjening mv. også orienteres om, at lægens medhjælp normalt er til stede under konsultationerne, men at de har mulighed for at tale med lægen alene, såfremt de ønsker det.

For så vidt angår restmedicin har arresthuset oplyst, at restmedicin destrueres i samarbejde med en medarbejder fra apoteket.

Direktoratet kan henholde sig hertil.”

Jeg tager det oplyste til efterretning og foretager ikke videre vedrørende spørgsmålet om lægebetjening. Jeg beder arresthuset sende mig en kopi af den endelige instruks vedrørende medicinudlevering (og udlevering af håndkøbsmedicin) når denne foreligger.

Jeg bad arresthuset om at oplyse hvem der ud over lægen har adgang (nøgle) til lægejournalerne, og om der er udfærdiget skriftlige retningslinjer fra lægen om journaladgangen. I benægtende fald henstillede jeg til arresthuset at foranledige at lægen udfærdiger sådanne retningslinjer, og at underrette mig når det er sket.

Arresthuset har oplyst at det vagthavende personale efter aftale med lægen har adgang til nøgler der kan skaffe dem adgang til lægejournalerne når dette er nødvendigt af hensyn til servicering af lægevagt og lignende. Arresthuset har anmodet arresthuslægen om at udarbejde en instruks om journaladgangen.

Det fremgår af direktoratets udtalelse at arrestforvareren telefonisk supplerende har oplyst at nøglen til det skab hvor lægejournalerne opbevares, befinder sig i den del af medicinskabet som rummer afhængighedsskabende lægemidler som fx metadon.

Direktoratet har henholdt sig hertil.

Jeg har noteret mig det oplyste. Jeg beder arresthuset sende mig en kopi af den skriftlige instruks om journaladgangen når denne foreligger.

Ad punkt 6.1. Forplejning

Efter min opfattelse er det ressourcspild at smide flere portioner mad ud hver dag. Jeg henstillede derfor til arresthuset at overveje på ny at indføre en afbestillingsordning, og jeg bad arresthuset om at underrette mig om resultatet af disse overvejelser.

Arresthuset har oplyst at man vil genoverveje om der kan etableres en ordning der reducerer madspild. Indsatte skal have mulighed for at fravælge måltider, for eksempel på dage hvor de tilbereder deres egen mad, og på dage hvor de har mulighed for at indkøbe mad udefra.

Direktoratet har henholdt sig hertil. Direktoratet har desuden oplyst at arresthuset telefonisk har oplyst at man nu har indført en ordning hvor de indsatte kan fravælge måltider, men at ordningen ikke er permanent endnu idet arresthuset ønsker at evaluere ordningen.

Jeg har noteret mig det oplyste. Jeg beder arresthuset oplyse nærmere om den indførte (midlertidige) ordning herunder hvorledes ordningen fungerer.

Ifølge husordenen (under punktet forplejning) kan specialkost kun fås gennem lægelig ordination og eventuelt efter nærmere aftale med personalet. Det er herefter i husordenen anført at det i mindre udstrækning vil være muligt at lave mad selv ved henvendelse til personalet.

Jeg bad for god ordens skyld arresthuset om at oplyse hvorvidt denne mulighed for selv at lave mad er en udvidelse i forhold til tilbuddet om køkkentid efter den tidligere omtalte plan.

Arresthuset har oplyst at der ikke er sket en udvidelse af de indsattes køkkentid.

Direktoratet har henholdt sig hertil.

Jeg har noteret mig det oplyste. Jeg går ud fra at husordenen ved den næste revision præciseres således at lignende misforståelser fremover kan undgås.

Ad punkt 6.2. Købmand og mad udefra

Det fremgik af det ajourførte spørgeskema (og for så vidt angår den indsatte på fri-gangsaafdelingen direkte af afdelingens ordensreglement) at de indsatte ikke havde mulighed for at købe færdigtillavede måltider uden for arresthuset, men at de indsatte kunne købe råvarer til egen madlavning.

Jeg bemærkede i min endelige rapport vedrørende inspektionen at indsatte under samtaler med mig ofte har givet udtryk for et ønske om at kunne bestille færdigtillavede måltider udefra eller udtrykt tilfredshed med at en sådan mulighed fandtes.

Jeg bad arresthuset overveje at iværksætte en (begrænset) ordning i en prøveperiode hvor der gøres forsøg med at få mad udefra, således at arresthuset i lighed med andre arresthuse i landet kan tilbyde de indsatte mad udefra. Jeg foreslog at begrænsningerne fx kunne bestå i en begrænsning af udvalget af mulige indkøb, ligesom hver

afdeling kunne have muligheden på skift. Jeg bad arresthuset oplyse mig om resultatet af arresthusets overvejelser.

Arresthuset har oplyst at der er åbnet mulighed for at de indsatte en gang om ugen kan købe fastfood udefra.

Direktoratet har henholdt sig hertil.

Jeg har noteret mig det oplyste. For en ordens skyld henviser jeg til Direktoratet for Kriminalforsorgens cirkulære nr. 127 af 13. november 2003 om forplejning af indsatte som ikke er omfattet af selvforplejningsordningen i fængslerne og arresthusene. Af cirkulærets § 6, stk. 1, fremgår det at indsatte i arresthusene skal have mulighed for med jævne mellemrum gennem arresthuset at købe mad uden for institutionen.

Ad punkt 6.3. Fjernsyn mv.

Det fremgik af det ajourførte spørgeskema at overskud fra radio- og tv-ordningen principielt bruges til velfærdsfremmende foranstaltninger for de indsatte.

Jeg anmodede arresthuset om at uddybe dette.

Arresthuset har oplyst, at radio- og tv-ordningen giver en årlig indtægt på 50.000 kr. der anvendes til betaling af hybridnet med ca. 35 kanaler, licens samt udskiftning af defekte tv og radioer. Desuden anvendes overskuddet til reparationer fx i kondirummet, indkøb af brædspil og andre velfærdsfremmende foranstaltninger. Arresthuset har endvidere delvist finansieret en multimaskine i kondirummet i samarbejde med Ressourcestyringskontoret der har givet en særbevilling af velfærdsmidlerne, der administreres af direktoratet.

Arresthuset har telefonisk overfor direktoratet oplyst at der kun er et mindre årligt overskud på ca. 3-4000 kr. Sådanne overskud bliver blandt andet anvendt til fisketure til "put and take" søer, reparationer af billardklæde, indkøb af brædspil m.v.

Direktoratet har henholdt sig hertil.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Ad punkt 6.5. Besøg og telefonsamtaler

Jeg bemærkede i den endelige rapport at det anførte i husordenen om at telefonsamtaler til andre offentlige myndigheder, politi og forsvarer (der tillades i begrænset omfang), fremstod som en (yderligere) begrænsning i de indsatss adgang til at føre telefonsamtaler med politiet og forsvareren i forhold til den adgang der følger af telefonbekendtgørelsens § 3, jf. straffuldbyrdelseslovens § 56, stk. 1, hvorefter sådanne telefonsamtaler i almindelighed skal tillades.

Jeg henstillede til arresthuset at præcisere formuleringen i husordenen således at den bringes i overensstemmelse med de gældende regler. Jeg bad om underretning herom.

Jeg havde ikke øvrige bemærkninger til det oplyste om telefonordningen for afsonere i arresthuset. Jeg gik dog ud fra at der i hvert enkelt tilfælde foretoges en konkret vurdering af anmodningen om telefonsamtale.

Arresthuset har i udtalelsen gengivet den tilrettede husorden således:

”Det fremgår af husordenen – afsnit T:

Varetægtsarrestanter har som hovedregel ikke adgang til telefonsamtaler, udover til forsvarer i verserende straffesag og til politiet, dog kan der i tilfælde, hvor det skønnes, at kontakten ikke kan afvente almindelig brevveksling, gives tilladelse til telefonopkald, dog under forudsætning af politiets tilladelse.

I henhold til straffuldbyrdelseslovens § 57, har en indsat, i det omfang det er praktisk muligt, ret til at føre telefonsamtaler. (*Her er straffuldbyrdelsesloven og telefonbekendtgørelsen optrykt*).

I henholdt til telefonbekendtgørelsens §4 fastsættes følgende regler for arresthuset i Randers:

- Telekort á kr. 100, - købes onsdag aften i forbindelse med udbetalingen af arbejdspenge.
- Den indsatte kan føre 3 telefonsamtaler ugentligt. (mandag til søndag).
- Samtalerne kan have en varighed på op til 10 minutter.
- Samtalerne vil som hovedregel blive henvist til tidsrummet 16:00 - 21:00.
- Anmodning om telefonsamtale fremsættes ved uddeling af middagsmad, på anmodningsseddel samme dag man ønsker samtalen afholdt. På anmodningssedlen anføres:
 - Abonnentens navn.
 - Abonnentens tlf. nummer.
 - Tilhørsforhold (familiemæssigt el. andet).
- Anmodninger om telefonsamtaler fra personer der telefonisk henvender sig til arresthuset, imødekommes kun, hvis samtalen er livsvigtig - disse samtaler overhøres ligeledes.
- Det er til enhver tid det vagthavende personale der afgør om en telefonsamtale kan gennemføres på det ønskede tidspunkt, ligesom samtalen kan afbrydes af ordens- eller sikkerhedsmæssige årsager.

Telefonsamtaler til andre offentlige myndigheder, politi og forsvarer tillades i begrænset omfang.”

Direktoratet har i udtalelsen anført følgende:

”Arresthuset har i udtalelsen vedrørende ombudsmandens inspektionsrapport gengivet den tilrettede husorden. Heraf fremgår det, at relevante bestemmelser fra straffuldbyrdelsesloven og telefonbekendtgørelsen nu er optrykt i husordenen. Endvidere fremgår det, at der i hvert enkelt tilfælde foretages en konkret vurdering.

Endelig fremgår det, at arresthuset nu har tilrettet husordenen, således at det fremgår, at 'varetægtsarrestanter ... som hovedregel ikke [har] adgang til telefonsamtaler, udover til forsvarer i verserende straffesag og til politiet, dog kan der i tilfælde, hvor det skønnes, at kontakten ikke kan afvente almindelig brevveksling, gives tilladelse til telefonopkald, dog under forudsætning af politiets tilladelse.'

Direktoratet kan henholde sig hertil. Direktoratet har imidlertid bemærket, at det fortsat er anført, at telefonsamtaler til andre offentlige myndigheder, politi og forsvarer tillades i begrænset omfang. Direktoratet har tilkendegivet over for arresthuset, at man går ud fra at denne formulering, som konsekvens af de foretagne ændringer, skal slettes.”

Jeg har noteret mig det oplyste om at telefonordningen nu er udvidet således at de indsatte (afsonere) har mulighed for at føre tre telefonsamtaler ugentligt i tidsrummet fra kl. 16 til kl. 21 (som hovedregel). Jeg har også noteret mig at de relevante bestemmelser fra straffuldbyrdelsesloven og telefonbekendtgørelsen nu er optrykt i husordenen. Endelig har jeg noteret mig at direktoratet overfor arresthuset har tilkendegivet at direktoratet går ud fra at det fortsat angivne om at telefonsamtaler til andre offentlige myndigheder, politi og forsvarer tillades i begrænset omfang, som en konsekvens af de foretagne ændringer, skal slettes. Jeg foretager herefter ikke yderligere vedrørende telefonordningen.

Ad punkt 6.6. Talsmandsordning

Jeg bad arresthuset oplyse hvorvidt arresthuset har fastsat regler for talsmændenes funktioner (opgaver).

Arresthuset har oplyst at der er ikke fastlagt regler om talsmændenes opgaver, udover hvad der fremgår af straffuldbyrdelseslovens § 34 og bekendtgørelse om gennemførelse af medindflydelse for indsatte i kriminalforsorgens institutioner (talsmandsbekendtgørelsen).

Direktoratet har henholdt sig hertil.

Arresthuset har videre oplyst at det er tilkendegivet overfor talsmændene at de mødefrekvenser der er oplyst i bekendtgørelsen, kan fraviges hvis talsmanden ønsker afholdt møde uden for terminen. Direktoratet ses ikke at have forholdt sig hertil.

Jeg har noteret mig at der er ikke fastlagt regler om talsmændenes opgaver, udover hvad der fremgår af straffuldbyrdelseslovens § 34 og talsmandsbekendtgørelsen.

For så vidt angår arresthusets bemærkning om at det er tilkendegivet overfor talsmændene at de mødefrekvenser der er oplyst i bekendtgørelsen, kan fraviges (hvis talsmanden ønsker afholdt møde uden for terminen), går jeg ud fra at arresthuset

hermed sigter til den mødetid der følger af de lokalt fastsatte regler (det fremgår således af husordenens bilag B at der holdes møde med talsmændene hver anden måned).

Jeg bad arresthuset oplyse hvorvidt arresthuset har fastsat regler om proceduren ved afholdelse af valg til talsmænd, herunder kontrollen med disse valg, ud over hvad der følger af husordenen, jf. talsmandsbekendtgørelsens § 8, stk. 1, nr. 4.

Direktoratet har henholdt sig til at arresthuset telefonisk overfor direktoratet har oplyst at der ikke er fastsat regler om proceduren ved afholdelsen af valg til talsmand, men at dette vil blive tilføjet i husordenen snarest.

Jeg har noteret mig det oplyste. Jeg går ud fra at de regler om proceduren ved afholdelsen af valg til talsmand der nu tilføjes husordenen fastsættes efter forhandling med personalets samarbejdsrepræsentation (samarbejdsudvalg) og på grundlag af drøftelser med talsmændene, eller – hvis der ikke (aktuelt) er valgt talsmand – med de indsatte. jf. talsmandsbekendtgørelsens § 8, stk. 3.

Ad punkt 6.7. Avishold mv.

Under inspektionen blev det oplyst at arresthuset holder Jyllands-Posten og Randers Amtsavis som de indsatte kan låne på forespørgsel. I min endelige rapport vedrørende inspektionen oplyste jeg til orientering at jeg er bekendt med at Direktoratet for Kriminalforsorgen i en konkret sag har udtalt at afsonere skal have stillet gratis avis(er) til rådighed. Og at direktoratet i en udtalelse af 16. september 2002 vedrørende min inspektion af Arresthuset i Hillerød havde udtalt at direktoratet finder at varetægtsarrestanter også bør have adgang til gratis avis. I forbindelse med min seneste inspektion af Arresthuset i Vordingborg havde direktoratet udtalt at de aviser der skal stilles gratis til rådighed, skal være landsdækkende, nyhedsformidlende aviser.

Jeg bemærkede under inspektionen at to aviser i ét eksemplar – hvoraf kun den ene er landsdækkende, ikke er meget til 33 indsatte. Jeg bad arresthuset oplyse hvad min bemærkning har givet anledning til – herunder om de indsatte nu reelt får stillet avis til rådighed.

Under inspektionen blev det også oplyst at arresthuset er begyndt at finde udenlandske aviser på internettet og printe et par sider ud til en udenlandsk indsat. Arresthuset henviste under inspektionen til at hvis aviserne skal lånes fra biblioteket, er de mindst en uge gamle inden de indsatte får dem.

Idet jeg citerede direktoratets udtalelse i forbindelse med min inspektion af Arresthuset i Hillerød vedrørende bestemmelsen i straffuldbyrdelsesloven, noterede jeg mig at arresthuset printede nyheder ud til eventuelle udenlandske indsatte der således har mulighed for at læse nyheder på et af hovedsprogene. Jeg måtte forstå arresthusets oplysninger herom således at arresthuset foretager en sådan udprintning hver dag (når der vel at mærke er udenlandske indsatte i arresthuset).

Arresthuset har i udtalelsen oplyst at man har vurderet at det vil være ressourcospild at indkøbe flere eksemplarer af landsdækkende aviser, idet de nuværende aviser ikke bliver læst.

For så vidt angår udenlandske aviser har arresthuset oplyst at under forudsætning af at den avis den indsatte ønsker, findes på internettet, vil denne blive printet ud til den indsatte. Ellers vil han få tilbudt en anden avis på sproget.

Arrestforvareren har telefonisk over for direktoratet oplyst at også dansksprogede indsatte kan få printet en dansk avis ud fra internettet hvis der fremsættes ønske herom. Det er arrestforvarerens opfattelse at de indsatte er tilfredse med denne ordning.

Direktoratet har henholdt sig hertil.

Under hensyntagen til det oplyste om at de nuværende aviser ikke bliver læst, foretager jeg ikke mere vedrørende dette spørgsmål. Jeg går ud fra at arresthuset ved den næste revision af husordenen vil overveje at medtage muligheden for at låne en avis henholdsvis få udprintet sider fra en udenlandsk avis.

Med henvisning til at straffuldbyrdelseslovens § 58, stk. 3, også omfatter bøger, gik jeg ud fra at arresthuset via biblioteket så vidt det er muligt, hurtigt kan skaffe bøger til udenlandske indsatte på deres eget sprog. Jeg bad herefter arresthuset om at oplyse om og i givet fald ca. hvor mange bøger på fremmedsprog der findes i arresthusets egne bogskabe.

Arresthuset har oplyst at udenlandske bøger og specialbøger bestilles på biblioteket og normalt leveres inden for en uge. For bøger af meget speciel karakter og bøger der skal bestilles hjem fra andre biblioteker, kan leveringstiden være noget længere. Det fremgår at arresthuset råder over en mindre samling af bøger på engelsk. Endvidere har arresthuset oplyst at arresthuset i forbindelse med den omtalte kapacitetsudvidelse og de heraf følgende overvejelser vedrørende et alternativ til det nuværende bibliotek, i samarbejde med biblioteket vil overveje antallet af fremmedsprogede bøger, og hvilke sprog det evt. skulle være.

Direktoratet har henholdt sig hertil.

Arresthuset har oplyst at der findes en mindre samling af bøger på engelsk, men har ikke oplyst ca. hvor mange bøger der er tale om. Under henvisning til det oplyste foretager jeg ikke yderligere vedrørende dette spørgsmål. Jeg bemærker i den forbindelse at jeg i forbindelse med min seneste inspektion af Arresthuset i Næstved har noteret mig at direktoratet ikke stiller krav om at der i de lokale udmøntninger af den generelle biblioteksaftale kræves et vist antal bøger på fremmedsprog. Jeg har i den forbindelse udtalt at jeg er enig med direktoratet i at det væsentlige er at man i arresthuset vurderer om bogbestanden afspejler det behov som de indsatte har – herunder behovet for bøger på fremmedsprog.

Jeg går ud fra at arresthuset ved den næste revision vil overveje at medtage denne mulighed for at låne udenlandske bøger i husordenen.

Ad punkt 6.8. Samarbejde med sociale myndigheder mv.

Jeg gik ud fra at arresthuset ville bringe det under inspektionen oplyste (om at arresthuset havde genindført ordningen med kontaktpersoner) i husordenen i overensstemmelse med de faktiske forhold.

Arresthuset har oplyst at husordenen er bragt i overensstemmelse med de faktiske forhold, hvorefter de indsatte ved indsættelsen får udleveret en formular hvoraf det fremgår hvem der er hans/hendes kontaktperson, at indsættelsessamtalen kan foretages af en anden funktionær, men at kontaktpersonen vil præsentere sig når han/hun atter møder på arbejde.

Direktoratet er ikke fremkommet med bemærkninger hertil.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Ad punkt 6.11. Præst

Jeg anmodede arresthuset om at oplyse hvorvidt det er muligt – såfremt der er behov herfor – at få besøg af en imam.

Arresthuset har oplyst at det er muligt for de indsatte at modtage besøg af repræsentanter for alle godkendte religioner.

Direktoratet har henholdt sig til at det følger af arresthusets udtalelse, at det er muligt for de indsatte at modtage besøg af en imam.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Ad punkt 6.13. Information af de indsatte

Jeg bad arresthuset oplyse hvorvidt den informationsmappe, som det fremgik af det ajourførte spørgeskema at der findes på samtlige celler, indeholder andet materiale end husordenen (Ordensregler for Arresthuset i Randers) og en oversigt over vaske-tider (omtalt senere i rapporten, pkt. 6.14), herunder om hvad der i øvrigt måtte findes af informationsmateriale til de indsatte.

Under rapportskrivningen blev jeg opmærksom på at sidetallene i indholdsfortegnelsen i husordenen ikke henviser til de relevante sider, og at overskrifterne til de forskellige punkter i mange tilfælde ikke svarer til indholdet af punktet. Jeg gik ud fra at arresthuset – såfremt dette ikke allerede var sket – foretog en gennemgang af husordenen med henblik på at bringe dette i orden.

Arresthuset har oplyst at der på hver celle er en mappe med arresthusets husorden og ordensregler. Mappen er inddelt alfabetisk for at gøre denne mere overskuelig. I mappen findes tillige en oversigt over cirka-tidspunkt for de daglige gøremål samt en beskrivelse af Randers Kommunes "projekt udstødte" der er et projekt for indsatte uden netværk.

Direktoratet har henholdt sig hertil.

Jeg forstår at den mappe der ligger på hver celle, indeholder det materiale jeg modtog forud for inspektionen med titlen "Ordensregler for Arresthuset i Randers", og at der ikke i øvrigt findes (generelt) informationsmateriale til de indsatte. Da mappen ligger på cellerne, foretager jeg mig ikke videre vedrørende dette forhold.

Jeg gå ud fra at arresthuset i forbindelse med de ændringer der er foretaget i husordenen siden inspektionen, har gennemgået denne således at sidetallene i indholdsfortegnelsen nu henviser til de relevante sider i husordenen, og at overskrifterne til de forskellige punkter svarer til indholdet af punktet.

Jeg orienterede arresthuset om at jeg i forbindelse med min inspektion af Arresthuset i Sønderborg havde rejst spørgsmålet om oversættelse af husordenen over for direktoratet, og at jeg ville vende tilbage til dette spørgsmål for så vidt angår Arresthuset i Randers når jeg havde taget stilling til svaret fra direktoratet i sagen vedrørende min inspektion af Arresthuset i Sønderborg.

Som det er arresthuset bekendt, har direktoratet i skrivelse af 17. december 2003 henstillet til samtlige kriminalforsorgens institutioner at oversættelse af den gældende husorden indgår i institutionernes overvejelser i forbindelse med planlægningen af den fremtidige ressourceanvendelse. Det fremgår af brevet at det er direktoratets opfattelse at husordenen bør oversættes til engelsk selv om det for den enkelte institution kan forekomme ressourcekrævende. I en opfølgning i sagen vedrørende min inspektion af Arresthuset i Sønderborg har jeg noteret mig det oplyste.

Jeg anmoder arresthuset om at oplyse hvad direktoratets henstilling har givet arresthuset anledning til.

Ad punkt 6.14. Vaskeordning

Arresthuset har oplyst at arresthuset et par måneder forud for afgivelsen af udtalelsen har ændret praksis vedrørende vask af de indsattes egen beklædning. På den enkelte celle forefindes nu to vaskenet hvori den indsatte kan anbringe sit snavsede vasketøj. Nettene stilles uden for celledøren en gang om ugen efter en beskrevet turnus hvorefter gangmanden vasker tøjet og stiller nettene tilbage igen.

Jeg har noteret mig det oplyste. Jeg går ud fra at husordenen er tilrettet/tilrettes i overensstemmelse hermed.

Ad punkt 6.15. Egne genstande mv.

Det blev under inspektionen oplyst at der tidligere havde været mulighed for også at have en el-kedel (kaffemaskine er standardinventar), men at det efter at en fængselsfunktionær fik en kande kogende vand over sig da han åbnede en celledør, ikke længere er tilladt. I listen over tilladte/ikke tilladte genstande i husordenen (bilag A) henvises der for så vidt angår el-kedel til genstandsbekendtgørelsens §§ 3 og 4.

Jeg bad arresthuset uddybe denne henvisning.

Arresthuset har oplyst, at der rettelig skulle have været henvist til genstandsbekendtgørelsens § 2, stk. 1, nr. 4, og at husordenen nu er ændret.

Direktoratet har henholdt sig til at husordenen nu er ændret således at der henvises til genstandsbekendtgørelsens § 2, stk. 1, nr. 4, vedrørende genstande der kan benyttes som våben og andre personfarlige genstande.

I bekendtgørelsens § 3 er det anført at institutionens leder skal fastsætte nærmere regler om udlevering af indsattes egne genstande. Institutionens leder kan i denne forbindelse under hensyn til forholdene i den enkelte institution fastsætte yderligere begrænsninger i indsattes ret til at medtage, besidde og råde over egne genstande i institutionen, herunder med hensyn til genstandenes størrelse, antal og art mv.

Efter bekendtgørelsens § 4 kan institutionens leder eller den der bemyndiges dertil, bestemme at bestemte genstande ikke kan udleveres til en indsat hvis udlevering konkret er uforeneligt med ordens- og sikkerhedsmæssige hensyn. Det følger af genstandsvejledningen (punkt 8, sidste afsnit) at institutionens leder, eller den der er bemyndiget hertil, i det enkelte tilfælde må vurdere om udlevering er uforeneligt med ordens- og sikkerhedsmæssige hensyn, for så vidt angår genstande der ikke er omfattet af de fastsatte regler eller reglerne i bekendtgørelsen.

Det følger af genstandsvejledningens punkt 4 at afgørelse af om en genstand skal forbydes med den begrundelse at den vil kunne benyttes som våben, må bero på en

konkret vurdering hvori bør indgå en afvejning af på den ene side genstandens farlighed ved eventuel benyttelse som våben, på den anden side hvor vigtig genstandens benyttelse – på lovlig vis – er for den indsattes dagligdag.

Jeg har fra mine inspektioner af samtlige landets arresthuse kendskab til at el-kedler mange steder tillades udleveret til de indsatte eller findes på cellerne som standardudstyr.

At anse el-kedler for omfattet af genstandsbekendtgørelsens § 2, stk. 1, nr. 4 vil efter min umiddelbare opfattelse få vidtrækkende konsekvenser. Det vil således betyde at el-kedler ikke kan udleveres til indsatte i kriminalforsorgens institutioner (med undtagelse af pensioner, jf. bekendtgørelsens § 1, stk. 3).

Hertil kommer overvejelser om hvorvidt en kaffemaskine er tilstrækkelig til at lave te på, idet vandet nok er varmt, men ikke kogende, og heraf følgende overvejelser om på anden vis at tilbyde de indsatte der drikker te, kogende vand.

Inden jeg tager stilling til spørgsmålet, beder jeg direktoratet om på ny at overveje spørgsmålet.

På baggrund af det anførte i listen over tilladte/ikke tilladte genstande om at discs (cd'er) kan indkøbes, gik jeg ud fra at de radioer som arresthuset udlejer til de indsatte, indeholder cd- og/eller kassettebåndafspillere således at de kan anvendes til gengivelse af musik efter den indsattes eget valg. I bekræftende fald bad jeg arresthuset om – i lyset af det anførte i pkt. 8 i vejledningen (som gengivet i min endelige rapport) – på ny at overveje muligheden for at de indsatte kan få udleveret egne cd'er og/eller kassettebånd. Såfremt min antagelse var forkert og de udlejede radioer ikke indeholder cd- og/eller kassettebåndafspillere, bad jeg – også i lyset af det anførte i vejledningens pkt. 8 om at radioer, cd-afspillere og båndoptagere uden mikrofon normalt bør kunne udleveres – arresthuset om at overveje at udskifte radioerne til sådanne radioer og at underrette mig om resultatet af overvejelserne. Jeg bemærkede

i den forbindelse at jeg er bekendt med at direktoratet i konkrete tilfælde har pålagt arresthuse at indkøbe radioer med cd-afspillere med henblik på udlejning til de indsatte.

Arresthuset har oplyst at arresthuset ikke udleverer cd'er og apparater til afspilning af cd'er før spørgsmålet er afklaret i direktoratets sikkerhedsenhed hvor spørgsmålet er under behandling.

Direktoratet har oplyst at det desværre ikke har været muligt at afslutte behandlingen af dette spørgsmål inden afgivelsen af udtalelsen, men at direktoratet snarest vil vende tilbage hertil.

Som jeg bemærkede i min endelige rapport vedrørende inspektionen, er jeg bekendt med at direktoratet – på baggrund af en indstilling fra februar 2001 fra en projektgruppe der skulle overveje forskellige indgreb der kan modvirke indsmugling, handel og brug af narkotika i fængsler og arresthuse – overvejer en begrænsning med hensyn til udlevering af de indsattes egne genstande, herunder et forbud mod udlevering af egne elektriske artikler i bl.a. arresthusene. Som det også fremgår, har direktoratet oplyst at sagen på grund af kriminalforsorgens økonomiske situation ikke vil blive afsluttet i 2003. Sagen er fortsat ikke afsluttet.

Det tilføjes at jeg fra min inspektion af Arresthuset i Tønder er bekendt med at direktoratet i et notat af 29. juli 2003 har anført at arresthusene bør tilbyde de indsatte mulighed for at høre musik efter eget valg, og at arresthuset derfor efter inspektionen havde indkøbt 30 ministereoanlæg med separate højttalere, cd-afspiller, kassetteafspiller/optager uden indbygget mikrofon og am/fm-radio. Jeg har modtaget en kopi af det omtalte notat.

Direktoratet har ved fremsendelsen af kopien af notatet hvori det bl.a. er anført at arresthuse der ikke mener sig i stand til at foretage en tilstrækkelig visitation af indsattes egne cd-afspillere, og heller ikke mener at have ressourcer til at sende cd-

afspillerne til visitation hos en radio- og tv-forhandler, bør indkøbe cd-afspillere til udlån eller udleje til de indsatte så de har mulighed for at høre musik efter eget valg.

Omvendt har direktoratet i forbindelse med min inspektion af Arresthuset i Hobro oplyst at spørgsmålet om udlevering af genstande i fængslerne for tiden overvejes i en projektgruppe som direktoratet har nedsat. Resultatet af projektgruppens overvejelser forventes at få afsmittende effekt på reglerne om udlevering af genstandene i arresthusene.

Jeg må forstå det oplyste således at de radioer som arresthuset udlejer til de indsatte, ikke indeholder cd- og/eller kassettebåndafspiller og således ikke kan anvendes til gengivelse af musik efter den indsattes eget valg.

Jeg afventer således (fortsat) direktoratets behandling af spørgsmålet, herunder direktoratets tilbagemelding vedrørende resultatet af projektgruppens overvejelser.

Ad punkt 6.17. Sagsbehandling vedrørende de indsatte på frigangsafdelingen

Idet såvel de indsatte på frigangsafdelingen som de ansatte i Arresthuset i Randers under inspektionen gav udtryk for at de oplever problemer i forbindelse med sagsbehandlingen for de indsatte på afdelingen, anmodede jeg om direktoratets bemærkninger til det de indsatte på afdelingen og de ansatte har oplyst om sagsbehandlingen vedrørende de indsatte på frigangsafdelingen der er overført fra en anden institution.

Arresthuset har herom oplyst følgende:

”En indsat overføres i de fleste tilfælde på baggrund af indstilling fra et statsfængsel, i enkelte tilfælde kan indstillingen ske via en KiF-afdeling.

Hvor den indsatte placeres fra et statsfængsel, forbliver sagsbehandlingen på fængslet. Sker visitationen via KiF, overgår sagsbehandlingen til arresthuset.

Det skal anføres der ikke er personale på afdelingen, hvorfor sagsbehandlingen varetages af en koordinerende overvagtimester, der ved siden af sine øvrige arbejdsopgaver fører tilsyn med afdelingen.”

Arresthuset har efterfølgende i udtalelse af 11. juli 2004 over for direktoratet desuden oplyst følgende:

”...

Som administrator for arresthusets frigangsaftdeling, kan jeg bekræfte at det er korrekt at talsmanden på daværende tidspunkt fandt det problematisk at sagsbehandlingen vedrørende de indsatte fortsat foregår i moderinstitutionerne, da vedkommende havde svært ved at få fat i sagsbehandleren i moderinstitutionen. Det er ligeledes ledelsen og deraf undertegnede opfattelse at kompetencen vanskeliggør sagsbehandlingsarbejdet på frigangsaftdelingen da følelsen er 'ude af øje, ude af sind' fra moderinstitutionens side.

Følgende sagsbehandlingsarbejde udføres dog af frigangsaftdelingen:

I det daglige har frigangsaftdelingen egenhændigt påtaget sig kompetencen i den akutte § 31, stk. 1, pkt. 1 udgang i udgangsbekendtgørelsen, alvorlig sygdom i familien, idet en beslutning om tilladelse som regel skal ske hurtigt. Moderinstitutionen bliver dog orienteret om tilladelsen efterfølgende.

Moderinstitutionerne har aldrig kritiseret frigangsaftdelingen for at påtage sig kompetencen, men ser det mere som en lettelse af deres arbejde.

Frigangsaftdelingen overtager efter aftale med moderinstitutionerne kompetencen til at føre regnskab med §38, jfr. §35, stk. 1 og 2 udgange i udgangsbekendtgørelsen samt udfærdiger udgangspas i samme udgangstype.

Frigangsaftdelingen foretager ligeledes kontrol af udgangsadressaten jfr. §8 i cirkulæret om udgang, jfr. §35, stk. 3 i udgangsbekendtgørelsen, således at sagsbehandlingen med udgangene føres korrekt.

Det er dog moderinstitutionens kompetence at give tilladelse til §38, jfr. §35, stk. 1 og 2 udgange for de indsatte hvorefter frigangsaftdelingen overtager regnskabet og kontrollen med udgangene.

Den øvrige sagsbehandling ligger hos moderinstitutionen.

Da frigangsaftdelingen ikke har fået tilført ressourcer til personale, køres afdelingen som en personalefri afdeling, men med undertegnede tilknyt-

tet som administrator, hvoraf min tid til frigangsaafdelingen skal indpasses i undertegnede anden tjenestetid i arresthuset.

Det er derfor ikke muligt uden tilførelse af ressourcer at påtage mere sagsbehandling fra moderinstitutionerne.

Det er dog stadig ikke optimalt at frigangsaafdelingen ikke har kompetencen til al sagsbehandling for de indsatte på afdelingen.”

Direktoratet har herefter i udtalelse af 12. august 2004 oplyst følgende:

”...

Arresthuset har i vedlagte udtalelse af 11. juli 2004 bl.a. anført, at det er korrekt, at talsmanden på tidspunktet for inspektionen fandt det problematisk, at sagsbehandlingen vedrørende de indsatte i frigangsaafdelingen foregår på moderinstitutionen, da vedkommende talsmand havde svært ved at få kontakt til sagsbehandleren i moderinstitutionen. Det fremgår videre af arresthusets udtalelse, at sagsbehandlingen i et vist omfang foregår i frigangsaafdelingens regi, men at det ikke er optimalt, at frigangsaafdelingen ikke har fået tillagt kompetencen til al sagsbehandling. Arresthuset har dog endelig anført, at det ikke er muligt uden tilførelse af ressourcer at lægge mere sagsbehandling i frigangsaafdelingens regi.

Direktoratet skal bemærke, at oprettelsen af frigangsaafdelingen indebar en udvidelse af den samlede kapacitet i arresthuset. Der blev ikke i forbindelse med udvidelsen tilført arresthuset ekstra personaleressourcer til sagsbehandling vedrørende de indsatte på frigangsaafdelingen, idet det var forudsat, at den oprindelige institution (på samme måde som ved udstationering til pension med henblik på et frigangsforløb) fortsat skulle forestå sagsbehandlingen ud fra det kendskab til den indsatte, som institutionen havde erhvervet i forbindelse med planlægningen og gennemførelsen af det hidtidige afsoningsforløb.

Direktoratet finder på denne baggrund ikke grundlag for at søge den eksisterende ordning ændret og har særlig tillagt det vægt, at ordningen på frigangsaafdelingen stemmer overens med den ordning der gælder for placering af en indsat på en pension med henblik på at afvikle frigang, hvor det ligeledes er den oprindelige institution, som forestår sagsbehandlingen.

Direktoratet skal i øvrigt bemærke, at arresthuset telefonisk har oplyst, at man er opmærksom på og behjælpelig, såfremt der måtte opstå problemer med kontakten m.v. til sagsbehandleren i den oprindelige institution.”

Under henvisning til at arresthuset har oplyst at arresthuset er opmærksom på og behjælpelig, såfremt der måtte opstå problemer med kontakten m.v. til sagsbehandleren i den oprindelige institution, foretager jeg ikke videre vedrørende spørgsmålet. Jeg går ud fra at direktoratet løbende er opmærksom på antallet af klager over eller problemer med håndteringen af sagsbehandlingen for indsatte på frigang i arresthuset og andre steder.

Ad punkt 8.1.2. Forhørscelleanbringelse

I 2 af de 12 forhørssager fremgik det at den pågældende indsatte har været anbragt i forhørscelle. Det drejede sig om forhørsprotokollen s. 5-6 og s. 13-14. I yderligere 3 sager (forhørsudskrift s. 1-2, s. 19-20 og s. 23-24) gik jeg ud fra at de pågældende indsatte forud for forhøret var anbragt i forhørscelle efter straffuldbyrdslovens § 71. Jeg bad arresthuset oplyse hvorvidt denne antagelse var korrekt.

I denne forbindelse har arresthuset oplyst at det ikke i 2 tilfælde (af sagerne) fremgår om der er sket forhørscelleanbringelse forud for forhøret. Arresthuset har desuden vedrørende forhørsprotokollen s. 004-005/03 oplyst at den indsatte har været indsat i forhørscelle frem til afholdelsen af forhøret.

Arresthuset har desuden oplyst at arresthuset generelt er meget forsigtige med at anbringe indsatte i forhørscelle i henhold til straffuldbyrdslovens § 71 idet det kan være kompliceret for den enkelte funktionær at vurdere hvorvidt overtrædelsen i den konkrete sag kan medføre disciplinærstraf i form af straffcelle (jf. straffuldbyrdslovens § 71).

Direktoratet har anført følgende:

”Arresthuset har oplyst, at det ikke er muligt at se, om de indsatte i de andre nævnte sager har været anbragt i forhørscelle (ud over de 2 sager hvor det direkte fremgår). Af forhørscelleprotokollens side 009/02 fremgår det dog, at der vedrørende en indsat, der selv havde meldt sig tilbage

i arresthuset efter undvigelse, skulle undersøges om den pågældende havde begået ny kriminalitet.

Direktoratet har meddelt arresthuset, at det findes beklageligt, at arresthuset ikke har gjort notat vedrørende dette - så meget mere som det anførte (i to af sagerne) om fra hvilket tidspunkt anbringelse i strafcelle skal regnes, kun kan antages at give mening under den forudsætning, at de indsatte forud for forhøret har været anbragt i forhørscele.”

Jeg bemærker først at jeg ikke forstår arresthusets henvisning til forhørsprotokollen s. 004-005/03 idet de forhørssager jeg har gennemgået i min rapport vedrørende inspektionen vedrører perioden fra den 11. januar til den 18. august 2002. Jeg går derfor ud fra at henvisningen er en fejl.

Jeg må herefter – som direktoratet – lægge til grund at det ikke (på nuværende tidspunkt) er muligt at se om de indsatte i de tre omtalte sager har været anbragt i forhørscele, men at dette formentligt har været tilfældet.

Jeg har noteret mig at direktoratet har meddelt arresthuset at det findes beklageligt at arresthuset ikke har gjort notat vedrørende sådanne anbringelser.

Jeg har endvidere noteret mig at arresthuset er forsigtig med at anbringe indsatte i forhørscele.

For så vidt angår direktoratets henvisning til at det af forhørsceleprotokollens side 009/02 (dog) fremgår at det vedrørende en indsat, der selv havde meldt sig tilbage i arresthuset efter undvigelse, skulle undersøges om den pågældende havde begået ny kriminalitet, bemærker jeg at noget sådant ikke fremgår af den kopi af forhørsprotokollen som jeg har modtaget.

Jeg foretager mig herefter ikke yderligere vedrørende spørgsmålet.

Af forhørsprotokollen s. 15-17 fremgik det at den indsatte også forud for forhøret var udelukket fra fællesskab. Uanset at dette ikke (direkte) var anført i protokollen, gik jeg ud fra at den pågældende blev midlertidigt udelukket fra fællesskab efter reglerne i straffuldbyrdelseslovens § 63, stk. 2, og bekendtgørelse om udelukkelse af indsatte fra fællesskab mv. (bekendtgørelse nr. 383 af 17. maj 2001) der var gældende på tidspunktet for dette forhør. Jeg bad arresthuset oplyse hvorvidt denne antagelse var korrekt.

Arresthuset har oplyst at den indsatte tidligere er straffet disciplinært et utal af gange for besiddelse af remedier til hashrygning, hvorfor det blev antaget at fortsat anbringelse i fællesskab var utilrådelig. Derfor blev han anbragt uden for fællesskab i henhold til lovens § 63, stk. 1 og 3.

Arresthuset har den 22. marts 2004 telefonisk overfor direktoratet supplerende oplyst, at den indsatte henholdsvis den 16. februar 2002 og den 5. april 2002 blev fundet i besiddelse af remedier til hashrygning. Om det første tilfælde har arresthuset oplyst at der blev indgivet rapport om fundet den 15. februar 2002 kl. 20.30, og at forhøret fandt sted den efterfølgende dag kl. 19.30. Arresthuset har videre oplyst at det fremgår af forhørsprotokollen at den indsatte har været udelukket fra fællesskab fra den 15. februar 2002 kl. 21.00. Arresthuset har præciseret at der rettelig var tale om at den indsatte var midlertidigt udelukket fra fællesskab fra den 15. februar 2002 kl. 21.00 og frem til forhøret den følgende dag kl. 19.30. Arresthuset har beklaget at dette ikke er præciseret i forhørsprotokollen.

Om det andet tilfælde har arresthuset (ligeledes over for direktoratet) oplyst at der blev indgivet rapport om fundet af rygeremedier den 5. april 2002 kl. 6.30, og at forhøret fandt sted samme dag kl. 20.00. Arresthuset har videre oplyst at det ikke fremgår af forhørsprotokollen om den indsatte har været midlertidigt udelukket fra fællesskab fra tidspunktet for rapportens indgivelse og frem til forhørets afholdelse. Arresthuset går imidlertid ud fra at dette sandsynligvis ikke har været tilfældet. Dette skyldes at der i arresthuset først er fællesskab om aftenen, og at man forventede at

forhøret ville blive afholdt forinden. Arresthuset har beklaget at der hersker usikkerhed om hvorvidt den indsatte har været midlertidigt udelukket fra fællesskab.

Arresthuset har oplyst at arresthuset fremover vil være opmærksom på at gøre notat om hvorvidt den indsatte har været midlertidigt udelukket fra fællesskab.

Direktoratet har henholdt sig til det som arresthuset har oplyst og herunder beklaget.

Jeg har noteret mig både det oplyste og beklagelsen, herunder at arresthuset har præciseret at den indsatte midlertidigt var udelukket fra fællesskab fra den 15. februar 2002 frem til forhøret den følgende dag kl. 19.30 (§ 63, stk. 2). Jeg foretager mig ikke videre vedrørende spørgsmålet.

For så vidt angår episoden den 5. april 2002 bemærker jeg at henvisningen til forhørsprotokollen i min endelige rapport ved en fejl er angivet til s. 15-17. Dette beror på en fejl idet jeg alene ønskede at henvise til forhørsprotokollen s. 15-16.

Der var ikke i de 2 tidligere (min endelige rapport) omtalte sager – hvor det direkte fremgår at den indsatte har været anbragt i forhørscelle – oplysninger om at der var foretaget yderligere undersøgelser efter anbringelserne i forhørscelle, eller om der var kollusionsfare.

Jeg bad arresthuset om at oplyse hvilke undersøgelser eller kollusionsfarer der nødvendiggjorde forhørscelleanbringelser i sagerne, jf. betingelsen herom i straffuldbyrdeslovens § 71, stk. 1.

Såfremt min antagelse var korrekt – og indsatte i yderligere 3 tilfælde har været anbragt i forhørscelle – bad jeg arresthuset oplyse tilsvarende vedrørende disse 3 tilfælde.

Arresthuset har om de 2 sager oplyst at det i den sag hvor den indsatte var undvejet, var nødvendigt at kontakte politiet for at få klarlagt om den indsatte havde begået kriminalitet under undvigelse, og at der i den sag hvor den indsatte efter besøg fandtes i besiddelse af 45 gram hash, var risiko for at den indsatte ville forsøge at påvirke sine medindsatte til at afgive en bestemt forklaring.

Direktoratet har henholdt sig hertil. Direktoratet har vedrørende den første sag tilføjet at spørgsmålet om eventuel kriminalitet under undvigelse efter praksis kan tillægges betydning for disciplinærstraffens udfald, og der kan derfor være grund til at hindre den indsatte i kontakt med omverdenen, herunder medindsatte, indtil politiet på grundlag af foreløbige undersøgelser har haft mulighed for at afgive en udtalelse til arresthuset om spørgsmålet.

For så vidt angår de øvrige 3 sager har direktoratet henvist til det ovenfor anførte – at det ikke er muligt at se om de indsatte i disse sager har været anbragt i forhørscele.

Jeg har noteret mig det oplyste og foretager mig ikke mere.

Jeg bad arresthuset om at oplyse hvem der i de konkrete sager traf afgørelse om forhørscelleanbringelse. Såfremt afgørelsen var truffet af en anden end arrestforvareren (arrestinspektøren), bad jeg desuden arresthuset om at oplyse om, og i givet fald hvornår, der var sket underretning af arrestforvareren. Jeg bad endvidere om en udtalelse om overholdelsen af bekendtgørelsens § 3, stk. 3, i sagerne. Hvis der forelå notater vedrørende disse spørgsmål, bad jeg om kopi heraf. Såfremt der er fastsat interne kompetenceregler, bad jeg om at modtage kopi heraf.

Arresthuset har oplyst at afgørelser om anbringelse i forhørscele afgøres af arrestforvarer/overvagtimester. Såfremt arrestforvareren/overvagtimester ikke er til stede, afgøres anbringelsen af det vagthavende personale. Arrestforvarer/overvagtimester underrettes snarest herefter enten mundtligt eller ved kopi af rapport. Hvis anbringelsen sker i weekend/helligdag vil en af de koordinerende overvagtimestre afholde for-

hør. Udtalelsen er vedlagt skriftlig aftale af 3. juli 2001 om kompetencefordeling, og ansvars-, kompetence- og delegationsbeskrivelse for Arresthuset i Randers af 19. februar 2004.

Direktoratet har i udtalelsen anført følgende:

”Arresthuset har oplyst, at afgørelserne i de nævnte sager er truffet af koordinerende overvagt mestre i overensstemmelse med kompetencedelegationskrivelsen. Det kan ikke oplyses, hvornår arrestforvarer/souschef er underrettet.

Arresthuset har beklaget, at det ikke fremgår af rapportmaterialet, hvorvidt de indsatte er orienteret om begrundelsen for anbringelsen i forhørs-celle, og om den indsatte har haft lejlighed til at udtale sig. Det beklages således, at det som følge heraf kan drages i tvivl om bekendtgørelsens § 3, stk. 3, er overholdt.

Direktoratet har meddelt arresthuset, at direktoratet går ud fra, at arresthuset for fremtiden vil være opmærksom på at sikre, at tidspunktet for underretning af arrestforvareren eller dennes stedfortræder kommer til at fremgår af notatet. Direktoratet har i øvrigt noteret sig, at arresthuset har beklaget, at det ikke fremgår af notaterne, hvorvidt bekendtgørelsens § 3, stk. 3, er overholdt.

Jeg har noteret mig det oplyste herunder at arresthuset over for direktoratet har beklaget at det ikke fremgår af rapportmaterialet hvorvidt de indsatte er orienteret om begrundelsen for anbringelsen i forhørs-celle, og om den indsatte har haft lejlighed til at udtale sig. Jeg har ligeledes noteret mig at arresthuset har beklaget at det som følge heraf kan drages i tvivl om bekendtgørelsens § 3, stk. 3, er overholdt. Jeg har også noteret mig at direktoratet har meddelt arresthuset at direktoratet går ud fra at arresthuset for fremtiden vil være opmærksom på at sikre at tidspunktet for underretning af arrestforvareren eller dennes stedfortræder komme til at fremgår af notatet. På denne baggrund foretager jeg mig ikke videre, men jeg har under pkt. 8.1.12. (umiddelbart nedenfor) bl.a. noteret mig at der er fastsat interne kompetenceregler.

Ad punkt 8.1.12. Kompetence

Jeg bad arresthuset om oplysning om hvorvidt der internt (skriftligt) er fastsat retningslinjer for udøvelsen af disciplinærmyndigheden. I bekræftende fald bad jeg om kopi heraf. Jeg bad endvidere om at få oplyst hvilket tilsyn institutionens leder fører med disciplinærstrafområdet.

Arresthuset har som anført ovenfor (punkt 8.1.2.) oplyst at afgørelser om anbringelse i forhørscele afdømmes af arrestforvarer/overvagtimester og i disses fravær af det vagthavende personale. Såfremt anbringelse sker i weekenden eller på en helligdag, vil en af de koordinerende overvagtimestre afholde forhøret. Udtalelsen er som nævnt vedlagt den skriftlige aftale af 3. juli 2001 om kompetencefordeling, og ansvars-, kompetence- og delegationsbeskrivelse for Arresthuset i Randers af 19. februar 2004.

Af de vedlagte bestemmelser om kompetencefordeling af 3. juli 2001 fremgår det at arrestinspektørens kompetence generelt (vedrørende de delegationsbestemmelser der er anført i skrivelsen) er delegeret til arrestforvareren eller den ledende overvagtimester når denne optræder som arrestforvarerens stedfortræder.

Det fremgår af delegeringsbeskrivelsen for arresthuset af 19. februar 2004 at den ledende overvagtimester eller en af de koordinerende overvagtimestre træffer afgørelse i bl.a. disciplinærsagerne.

Det fremgår af skrivelsen af 3. juli 2001 at arrestforvareren altid drøfter eller forelægger tvivlsomme eller ekstraordinære sager inden for alle kategorier med arrestinspektøren.

Arrestinspektøren har i udtalelsen af 24. februar 2004 (i forbindelse med fremsendelsen af arresthusets udtalelse til direktoratet) bl.a. anført følgende:

”...

Jeg kan specielt vedrørende delegation af kompetence oplyse, at der den 3. juli 2001 er udarbejdet skriftlig aftale vedrørende kompetence i henhold til straffuldbyrdelsesloven, som vedlægges. Jeg kan endvidere oply-

se, at al brevveksling til Direktoratet, herunder klager fra indsatte over afgørelser foregår via mig, hvorved jeg har indgående kendskab til kvaliteten af sagsbehandlingen i arresten. Desuden har jeg jævnlig kontakt med arrestforvareren og det øvrige personale i arresten, ligesom der fast afholdes møde en gang om måneden med arrestforvareren. Det er endvidere aftalt, at tvivlsomme eller ekstraordinære sager altid drøftes på forhånd med arrestinspektøren.”

Direktoratet har oplyst at arresthuset overfor direktoratet har oplyst, at arrestforvarer/ledende overvagtimester ser samtlige disciplinære afgørelser med henblik på at sikre at reaktionen står i rimeligt forhold til forseelsen.

Direktoratet har også oplyst at direktoratet har meddelt arresthuset at direktoratet går ud fra at arrestinspektøren også fører et løbende tilsyn med behandlingen af disciplinærsagerne, jf. disciplinærstrafvejledningens punkt 2.

Direktoratet har i øvrigt henholdt sig til arresthusets udtalelse.

Delegationsbeskrivelsen af 19. februar 2004 er ikke underskrevet, og det fremgår således ikke hvem der har udstedt denne. Idet denne fremtræder som en yderligere (uddybende) delegation i forhold til kompetencefordelingen af 3. juli 2001, bør det efter min opfattelse fremgå udtrykkeligt hvem der har udstedt delegationsbeskrivelsen. Arrestinspektøren har i udtalelsen af 24. februar 2004 som nævnt vedrørende delegationsspørgsmålet henvist til både kompetencefordelingen af 3. juli 2001 og til delegationsbeskrivelsen af 19. februar 2004 hvorfor jeg går ud fra at også den yderligere delegation der er sket ved delegationsbeskrivelsen af 19. februar 2004 er fastsat af (eller efter aftale med) arrestinspektøren. Jeg går ud fra at arrestinspektøren vil sikre sig at det herefter kommer til at fremgår udtrykkeligt at kompetenceforholdene er fastsat af ham. Med disse bemærkninger har jeg noteret mig det oplyste – herunder at der internt er fastsat regler om kompetenceforhold, og at der er sket delegation af kompetencen til at træffe afgørelse i disciplinærsager til den ledende overvagtimester henholdsvis de tre koordinerende overvagtimestre.

Jeg har endvidere noteret mig det oplyste om at arrestforvareren altid drøfter eller forelægger tvivlsomme eller ekstraordinære sager inden for alle kategorier med arrestinspektøren, at der er jævnlig kontakt mellem arrestinspektøren og arrestforvareren og det øvrige personale i arresten, ligesom arrestinspektøren fast afholder møde en gang om måneden med arrestforvareren.

Det fremgår af kompetencefordelingen af 3. juli 2001 at "[i] de paragraffer, hvor formuleringen 'institutionen fastsætter regler, bestemmelser o.s.v.' ligger kompetencen i arresthuset."

I punkt 14 i vejledning nr. 11991 af 29. juni 2001 om adgangen til intern delegation i kriminalforsorgens institutioner, er anført følgende:

".. Som følge af, at adgangen til delegation af kompetence til at udstede regler er undergivet nogle snævre grænser, jf. foran pkt. 4, bør institutionslederens kompetence til at udstede lokale regler normalt ikke delegeres til andre medarbejdere i institutionen."

Jeg går i denne forbindelse ud fra at arrestforvareren er opmærksom herpå.

Ad punkt 8.2.1. Lidt om sagerne og retsgrundlaget (udgangssager)

Jeg anmodede arresthuset om at oplyse hvilken institution der har truffet de 2 konkrete afgørelser om udgang.

Arresthuset har oplyst, at afgørelse om udgang for så vidt den første konkrete sag, er truffet af Statsfængslet på Kragsskovhede hvorfra den pågældende udeblev efter en § 31-udgang. Men at den pågældende henvendte sig til arresthuset hvorfra han senere blev løsladt.

Arresthuset har også oplyst, at afgørelse om udgang, for så vidt angår den anden sag, er truffet af Statsfængslet ved Nr. Snede som led i et regelmæssigt udgangsforløb.

Direktoratet har henholdt sig til det som arresthuset har oplyst.

Jeg har noteret mig det oplyste og foretager ikke mere vedrørende disse to konkrete udgangssager.

Ad punkt 8.2.2. Udgangsbeviset

I de 5 sager hvor der var henvist til udgangsbekendtgørelsens § 35, var der tale om weekendudgang til familie (i et tilfælde forlænget med et par timer).

Jeg anmodede arresthuset om at oplyse om der i de 5 tilfælde var tale om tilladelse til regelmæssig udgang, jf. udgangsbekendtgørelsens § 38, stk. 1.

Arresthuset har oplyst, at der i de 5 nævnte udgangssager er tale om regelmæssig udgang i henhold til lovens § 38, stk. 1 (rettelig udgangsbekendtgørelsens § 38, stk. 1, jf. direktoratets bemærkning).

Direktoratet har henholdt sig hertil. Direktoratet har desuden oplyst at direktoratet har meddelt arresthuset at direktoratet finder at arresthuset på udgangsbeviserne burde have tilføjet at udgangene – udover § 35 – var bevilget efter udgangsbekendtgørelsens § 38.

I forbindelse med min inspektion af Arresthuset i Helsingør har arresthuset i anledning af tilsvarende anmodning i min endelige rapport vedrørende denne inspektion oplyst (og direktoratet henholdt sig hertil) at Klientsystemet opererer fast med § 35 i forbindelse med udgang til besøg hos bestemte personer, og at systemet ikke åbner mulighed for anvendelse af § 38. I min opfølgingsrapport (nr. 1) af 29. marts 2004 noterede jeg mig det oplyste.

Med denne bemærkning, og idet jeg går ud fra at det nu er muligt at tilføje en henvisning til udgangsbekendtgørelsens § 38, stk. 1., har jeg noteret mig det oplyste – herunder at direktoratet har meddelt arresthuset at direktoratet finder at arresthuset

på udgangsbeviserne burde have tilføjet at udgangene – udover § 35 – var bevilget efter udgangsbekendtgørelsens § 38.

Ad punkt 8.2.4. Høring af anklagemyndigheden

Jeg bad arresthuset om en udtalelse om hvorvidt der i 2 konkrete tilfælde (hvor jeg havde modtaget udskrifter fra personjournalen der ikke vedrører den periode hvor udgangsbeviset er udfærdiget (men en periode forud herfor)), havde været foretaget høring af anklagemyndigheden før der blev givet tilladelse til udgang.

Arresthuset har oplyst at der ikke blev sendt politihøring i de 2 tilfælde (udgangstilladelsen udstedt den 18. juni 2002 og udgangstilladelsen udstedt den 29. juli 2002), idet arresthuset ikke fandt at de indsatte var omfattet af høringsreglerne.

Direktoratet har den 22. marts 2004 telefonisk rettet henvendelse til arresthuset for at høre om grunden til at arresthuset ikke fandt at der skulle foretages politihøring i sagerne.

Arresthuset har samme dag telefonisk overfor direktoratet oplyst at den indsatte i den førstnævnte sag var dømt for overtrædelse af straffelovens § 191, og at han ikke havde været på fri fod mellem dom og strafudståelse. Som følge heraf var han omfattet af politihøringsreglen i udgangsbekendtgørelsens § 15, stk. 1, nr. 1. Arresthuset har beklaget at der ved en fejl ikke blev foretaget politihøring i sagen.

Arresthuset har om den anden sag oplyst at den indsatte var dømt for bl.a. overtrædelse af lov om euforiserende stoffer og tyveri. Der var således ikke tale om farlig kriminalitet, jf. udgangsbekendtgørelsens § 15, stk. 1, nr. 1. Den indsatte fandtes heller ikke at være omfattet af en af de øvrige bestemmelser i udgangsbekendtgørelsens § 15, stk. 1.

Direktoratet har henholdt sig til det som arresthuset har oplyst, herunder til arresthusets beklagelse af at der i den førstnævnte sag ikke blev foretaget politihøring.

Jeg har noteret mig det oplyste – herunder arresthusets beklagelse – og jeg foretager ikke yderligere vedrørende spørgsmålet.

Ad punkt 8.2.5. Udgangsdokumentation

Jeg anmodede arresthuset om at oplyse hvorvidt der i de 3 konkrete tilfælde forud for tilladelsen til udgang var indhentet en bekræftelse fra udgangsadressen. I bekræftende fald bad jeg om at modtage kopi af dokumentationen.

Arresthuset har oplyst at der ikke når personsagen arkiveres, gemmes kopi af dokumentationen. Argumentationen er at en sådan dokumentation vil være uaktuel ved en senere afsoning. Arresthuset har endvidere oplyst at der aldrig vil blive givet tilladelse til udgang såfremt der ikke foreligger bekræftelse.

Direktoratet har henholdt sig til at arresthuset har oplyst at der aldrig vil blive givet tilladelse til udgang såfremt der ikke foreligger bekræftelse.

Direktoratet har endvidere oplyst at direktoratet imidlertid har fundet det beklageligt at arresthuset ikke har gjort notat i personjournalen om at der har foreligget bekræftelse fra udgangsadressen. Direktoratet har meddelt arresthuset dette.

Jeg har noteret mig det oplyste – herunder at direktoratet har meddelt arresthuset at direktoratet har fundet det beklageligt at arresthuset ikke har gjort notat i personjournalen om at der har foreligget bekræftelse fra udgangsadressen.

Jeg anmodede arresthuset om at oplyse hvorvidt der i et tilfælde (udgangsbeviset udstedt den 30. maj 2002 hvor der gives tilladelse til udgang efter udgangsbekendtgørelsens § 31, stk. 1, nr. 1, til flytning, hvor der ikke i personjournalen er gjort notat om eventuel udgangsdokumentation, og udgangsbeviset er ikke vedlagt sådan dokumentation) – forud for tilladelsen til udgang – er indhentet udgangsdokumentation. I

bekræftende fald bad jeg om at modtage en kopi heraf. I benægtende fald bad jeg arresthuset oplyse hvorvidt sådan dokumentation burde have været indhentet.

Arresthuset har (som gengivet ovenfor) oplyst at der ikke gemmes kopi af dokumentationen når personsagen arkiveres. Idet en sådan dokumentation vil være uaktuel ved en senere afsoning. Arresthuset har endvidere oplyst at der aldrig vil blive givet tilladelse til udgang såfremt der ikke foreligger bekræftelse. Dette gælder også i § 31-sager, bortset fra konkrete tilfælde hvor den indsatte har udgang til bolig- og beskæftigelsesøgning kort tid før løsladelsen, og der af indlysende grunde ikke kan indhentes dokumentation.

Direktoratet har henholdt sig til det som arresthuset har oplyst. Direktoratet har endvidere oplyst at direktoratet imidlertid finder det beklageligt at arresthuset ikke har gjort notat i personjournalen om at der har foreligget dokumentation for den ønskede § 31-udgang. Direktoratet har meddelt arresthuset dette.

Jeg må forstå det oplyste således at der i det konkrete tilfælde har været indhentet dokumentation for flytningen. Jeg har på den baggrund noteret mig det oplyste – herunder at direktoratet har meddelt arresthuset at direktoratet finder det beklageligt at arresthuset ikke har gjort notat i personjournalen om at der har foreligget dokumentation for den ønskede § 31-udgang.

Ad punkt 8.2.6. Kompetence

Jeg bad arresthuset oplyse om der er sket delegation af kompetencen vedrørende behandling af udgangssagerne. I bekræftende fald bad jeg arresthuset om oplysning om hvorvidt der internt er fastsat retningslinjer for denne kompetencefordeling. Jeg bad desuden om at få oplyst hvilket tilsyn institutionens leder fører med udgangsområdet.

Arresthuset har hertil oplyst følgende:

”Vedr. sagsbehandling på udgangsområdet.

Beslutninger i disse sager træffes på sagsbehandlermødet. Mødet har fast deltagelse af arrestforvarer, ledende overvagtimester og/eller koordinerende overvagtimester på sagsbehandlingsområdet, socialrådgiver fra KiF, og som hovedregel den indsatte kontaktperson. Beslutning i udgangssager træffes på baggrund af indstilling fra den indsatte kontaktperson. I udgangssager i.h.t. til § 31, stk. 1 træffes afgørelse for så vidt angår afsøgnere, altid af arrestforvarer/souschef og såfremt disse ikke er tilstede konfereres sagen mellem arrestforvarer og den vagthavende i arresthuset pr. telefon. I sager hvor den indsatte i forvejen er i regelmæssigt udgangsforløb, kan beslutningen træffes af det vagthavende personale, såfremt arrestforvareren ikke er at træffe.”

I sin fremsendelsesskrivelse til direktoratet har arrestinspektøren (som gengivet ovenfor under punkt 8.1.12) supplerende vedrørende delegation af kompetence oplyst at der den 3. juli 2001 er udarbejdet skriftlig aftale vedrørende kompetence i henhold til straffuldbyrdsloven. Arrestinspektøren har vedlagt aftalen samt kompetence- og delegationsbeskrivelse for arresten i Randers af 19. februar 2004. Arrestinspektøren har videre oplyst at al brevveksling til direktoratet, herunder klager fra indsatte over afgørelser, foregår via arrestinspektøren hvorved han har indgående kendskab til kvaliteten af sagsbehandlingen i arresten, ligesom der afholdes møde en gang om måneden med arrestforvareren. Det er endvidere aftalt at tvivlsomme eller ekstraordinære sager altid drøftes på forhånd med arrestinspektøren.

Direktoratet har henholdt sig til det af arresthuset (og arrestinspektøren) oplyste.

Jeg må forstå det oplyste sådan at kompetencen til at træffe afgørelser vedrørende udgang i overensstemmelse med kompetencefordelingen af 3. juli 2001 ligger hos arrestforvareren eller den ledende overvagtimester når denne optræder som arrestforvarerens stedfortræder. Jeg har herefter noteret mig det oplyste.

For så vidt angår delegationsbestemmelserne henviser jeg i øvrigt til punkt 8.1.12 ovenfor.

Opfølgning

Jeg afventer svar/underretning vedrørende pkt. 2, 3.2, 3.3., 4., 6.1., 6.13. og 6.15.

Underretning

Denne rapport sendes til arresthuset, Politimesteren i Randers, Direktoratet for Kriminalforsorgen, Folketingets Retsudvalg og de indsatte i arresthuset.

Lennart Frandsen
Inspektionschef